

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 57

IZDAN 1 APRILA 1937.

PATENTNI SPIS BR. 13034

Bosilj Vjekoslav i Stiborski Lujo, Zagreb, Jugoslavija.

Naprava za suzivanje sjenila na kinematografskim projekcionim aparatima.

Prijava od 2 juna 1935.

Važi od 1 juna 1936.

Pojavom tonskog filma nastala je potreba da kinematografski projekcioni aparati imaju različitu širinu otvora za prolaz svjetlosti iz projekcionog aparata, budući se na jednoj filmskoj vrpici nalazi dio za projiciranje slike (filma) i dio za reprodukciju tona, a koji je različite širine što zavisi od sistema tonskog snimanja. Dio filmske vrpce za reprodukciju tona projicira se na filmsko platno u obliku horizontalnih crta različite debljine i taj dio filmske vrpce nastoji se pokriti tako da se na platnu projicira samo onaj dio filmske vrpce na kojem se nalazi slika. Za pokrivanje djela filmske vrpce na kojem je snimljen ton, — tako da se onemogućuje projiciranje horizontalnih crta sa strane filmske slike na platnu — konstruisane su razne naprave koje se međutim u praksi pokazale kao nepraktične. Mnogima od njih bila je velika pogreška što se nije mogao u dovoljnoj mjeri da zasjeni dio filmske vrpce na kojem je snimljen ton, a osim toga kako su sve te naprave bile izradene od metala ili željeza to su se od izvora svjetlosti za projiciranje jako zagrijavalo i pretstavljalo uvijek opasnost da se kvari filmska vrpca, a također da dode i do požara; naročito kod kakvog zastanka ili loma filmske vrpce. Da se omogućiti sigurno, lako i brzo zasjenjivanje tonskog djela filmske vrpce konstruisana je: Naprava za suzivanje sjenila kod kinematografskih projekcionih aparata u vidu vratašca. Napravom je omogućeno suzivanje otvora za prolaz svjetlosti iz projekcionog aparata pomoću sjenila do potrebne mjere t.j. toliko da je tonski dio

filmske vrpce uvijek sigurno zasjenjen. Kako je filmska vrpca hladena sa hladnim zrakom koji direktno struji na filmsku vrpcu iz sapnica koje se nalaze u stranama proreza za prolaz svjetlosti — osim toga je cjela naprava hladena cirkulacijom hladne vode u unutrašnjosti naprave — potpuno je onemogućeno da se naprava toliko ugrije da nastane kvar filmske vrpce ili da usljed ugrijanosti naprave dode do požara filmske vrpce, pa makar se i dogodio eventualni zastanak ili lom iste.

Na fig. 1 prikazan je izgled naprave sa strane na kojoj se nalaze vodilice za filmsku vrpcu. Fig. 2 prikazuje izgled naprave sa strane sa isječenim i odstranjenim djelom A—B—C. Fig. 3 prikazuje presjek A—A, fig. 4 presjek B—B, a fig. 5 prikazuje sjenilo sa polugom i vijkom kao i mogućnost pokretanja sjenila.

Naprava za suzivanje sjenila na kinematografskim projekcionim aparatima konstruisana je u obliku vratašca koja se sa svoja dva okca s spajaju pomoću osovine na mjesto projekcionih vratašca na kinematografskim projekcionim aparatima. Naprava sastoji se iz tjela a na kome su pričvršćene vodilice i za filmsku vrpcu. U jednom djelu između vodilica tjela naprave a pravougaono je prorezano, za prolaz svjetlosti iz projekcionog aparata. Na stranama toga proreza nalaze se sapnice c koje su u vezi sa zračnim kanalom b i dovodom zračnog kanala d. Sapnice su u stranama proreza koso smještene tako da zrak struajući iz njih struji direktno na filmsku vrpcu i trajno je hladi. Ispod vo-

dilica i za filmsku vrpću, a iznad prorezanog djela tjela naprave a u svome ležištu nalazi se sjenilo j u obliku zasunka. Sjenilo j može se pokretati samo desno ili lijevo u svome ležištu stvarajući time užu odnosno širi otvor proreza za prolaz svjetlosti u tjelu naprave i zasjenjujući na taj način dio filmske vrpce na kojem je snimljen ton. Sjenilo se pokreće pomoću dvokrake poluge k koja je u nekoliko pokretu oko svoje osovine m, te koja je svojim krakovima spojena pomoću okca sa bradavicom sjenila j i bradavicom r zavrtnja p koji se pokreće u svom ležištu vijkom o. Vijak o ima na desnoj strani glavu za rukovanje a na tjelu ima ojačanje t koje se nalazi u ležištu načinjenom od tjele naprave i pločice š koja je sa dva zavrtnja pričvršćena na tjelo naprave i dozvoljava okretanje vijka o oko svoje osi, a sprečava njegovo izvlačenje u desno. Na ljevom kraju vijka o nalaze se navoji koji se navijaju u uvoje zavrtnja p kada se vijak o okreće oko svoje osovine. Budući se navoji vijka o navijaju u uvoje zavrtnja p pomiče se isti zajedno sa svojom bradavicom r u svome ležištu u telu naprave a desno ili lijevo. Pomicanjem zavrtnja p i njegove bradavice r pomiče se i krak poluge k desno ili lijevo. Ovo pomicanje prenosa se oko osovine m poluge k na drugi krak poluge te kako je sjenilo j spojeno polugom k pomoću bradavice pomiče se i sjenilo u svom ležištu desno ili lijevo, stvarajući time užu odnosno širi otvor proreza za prolaz svjetlosti i zasjenjujući u potrebnoj mjeri tonski dio filmske vrpce. Vijak o prolazi kroz tjelo naprave a i nalazi se u svome ležištu. Unutrašnjost naprave je šuplja tako da je kroz tjelo na-

prave omogućena cirkulacija hladne vode, koja se u napravu dovodi dovodom f a odvodi odvodom g. Cirkulacijom hladne vode u tjelu naprave hlade se svi djelovi naprave tako da je posve isključeno da se naprava može toliko ugrijati da bi usljed ugrijanosti mogla oštetiti filmsku vrpću ili izazvati požar iste.

Patentni zahtevi:

1) Naprava za suzivanje sjenila na kinematografskim projekcionim aparatima naznačena time, da se sastoji iz tjela (a) na kome su pričvršćene vodilice (i) za filmsku vrpću između kojih je tjelo (a) pravougaono prorezano za prolaz svjetlosti iz projekcionog aparata a iznad toga proreza i ispod vodilica (i) u svome ležištu smješteno je sjenilo (j) u obliku zasunka, koji se može pokretati desno i lijevo — stvarajući užu i širi otvor proreza — okretanjem vijka (o) koji pomiče zavrtnj (p), a ovaj preko svoje bradavice (r) i dvokrake poluge (k) vrši pokretanje sjenila (j).

2) Naprava za suzivanje sjenila na kinematografskim projekcionim aparatima prema zahtjevu 1, naznačena time, da se u stranama proreza za prolaz svjetlosti iz projekcionog aparata nalaze sapnice (c), koje su u vezi sa zračnim kanalom (b) i dovodom zračnog kanala (d), kroz koje struji hladni zrak direktno na filmsku vrpću, te šupljinom tjela naprave (a) kroz koju cirkulira hladna voda dovodeći se u napravu dovodom (f), a odvođeći se odvodom (g).

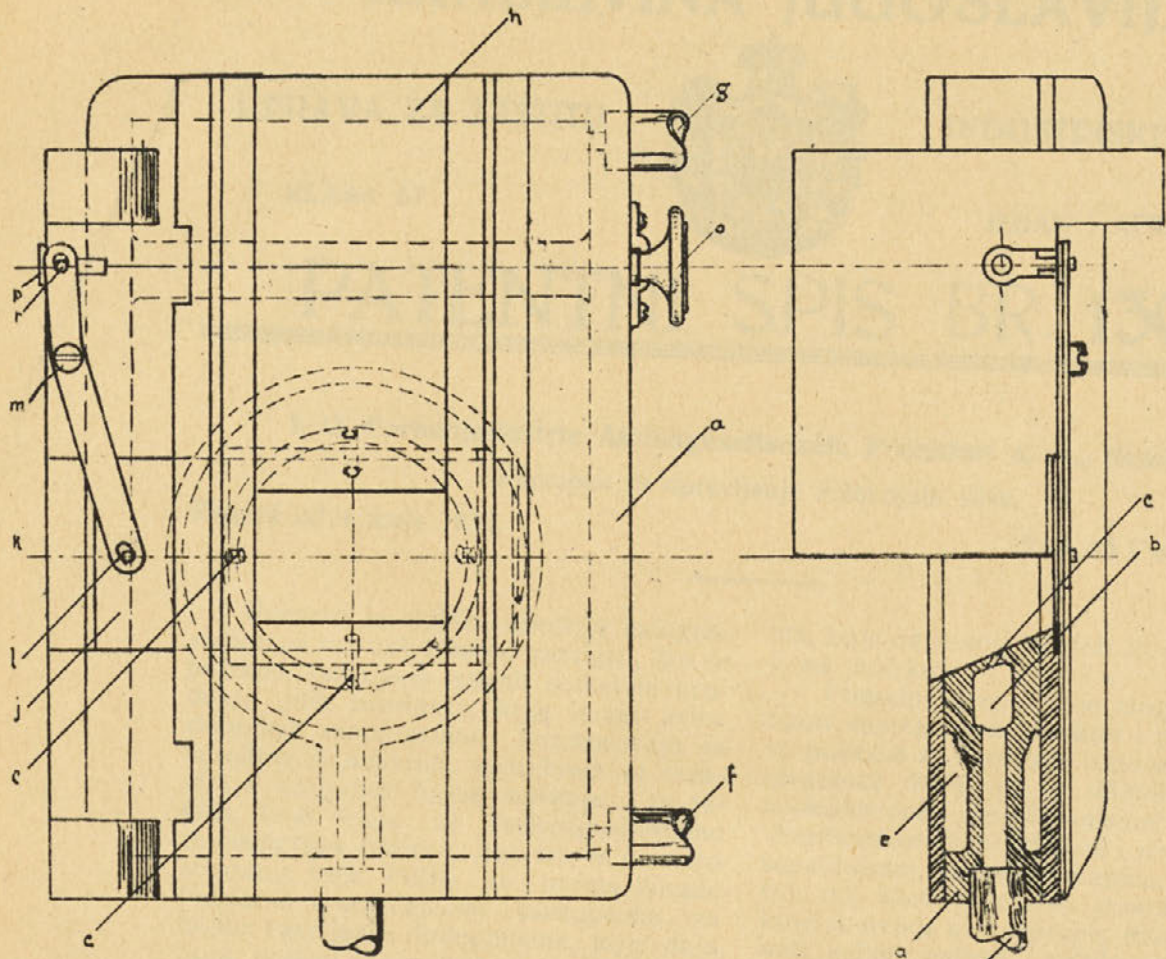

Fig 1

Fig 2

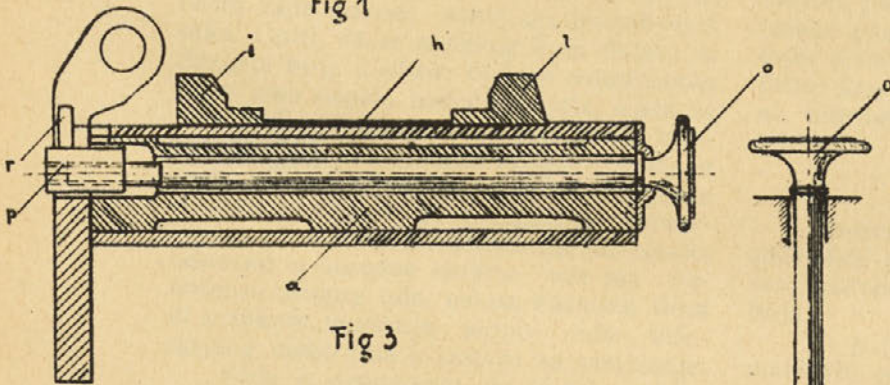

Fig 3

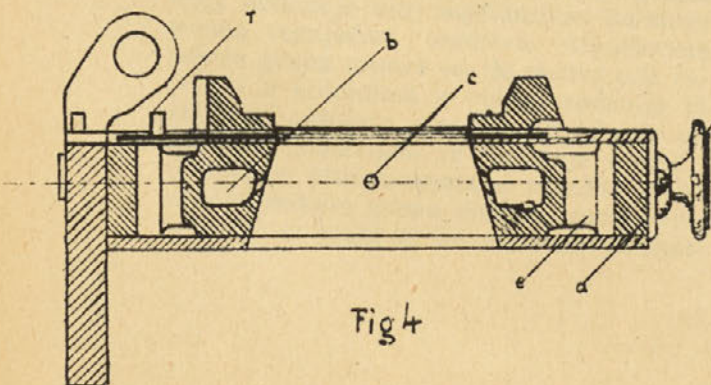

Fig 4

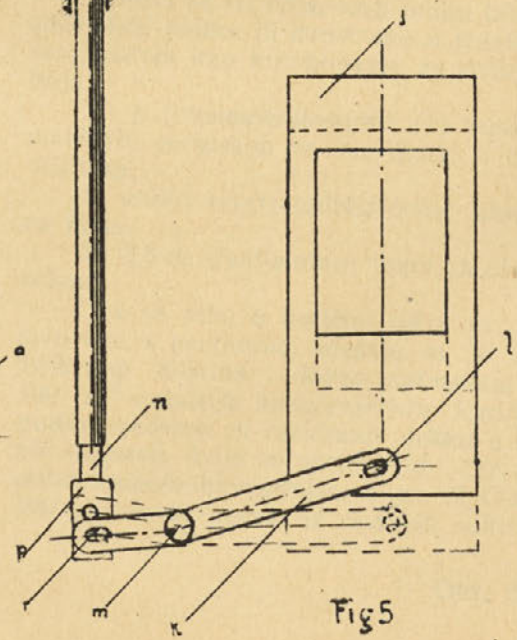

Fig 5

